

DERINIMO PAŽYMA
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO
„DĖL BENDROJO UGDYMO PROGRAMOS AR JOS DALIES VYKDYMO MOKYKLOJE STABDYMO TVARKOS
APRAŠO PATVIRTINIMO“ (TOLIAU – NUTARIMO PROJEKTAS) (TAIS NR. 24-9249(4))

Institucijos pavadinimas, rašto data ir numeris	Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie priimtas ar nepriimtas (nurodyti motyvus) pastabas ir pasiūlymus (pildo projekto pateikėjas)
<p>Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės išvada 2024 m. gruodžio 1 d. išvada Nr. NV-3217</p>	<p>1. Pažymime, kad Projekto preambulėje kaip teisinį pagrindą nurodžius Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 43 str. 15 d. (vėliau įsigaliosiančioje redakcijoje – 15 ir 16 d.), šios įstatyminės nuostatos turėtų būti aiškinamos ir taikomos sistemiskai kartu su Švietimo įstatymo 64 str. nuostatomis dėl švietimo priežiūros. Papildomai pažymime, kad švietimo priežiūrą reglamentuojančiame straipsnyje <i>nėra įtvirtinto teisinio reguliavimo</i> dėl formaliojo švietimo programų, kurias baigus įgyjamas pradinis, pagrindinis, vidurinis arba aukštasis išsilavinimas (ir (ar) kvalifikacija), vertinimo, priežiūros ar pan., nors dėl kitų švietimo priežiūros sudėtinių dalių (išvardintų 64 str. 2 d.) yra, pavyzdžiui, detaliau išdėstytos nuostatos dėl išorinio vertinimo – tiksliau Švietimo įstatyme vartojama formuluotė <i>mokyklos veiklos kokybės įsivertinimas ir išorinis vertinimas</i> – kad mokyklų veiklos išorinio vertinimo organizavimo ir vykdymo tvarką nustato švietimo ir mokslo (<i>turėtų būti – švietimo, mokslo ir sporto</i>) ministras (Švietimo įstatymo 37 str. 6 d.), o vykdo švietimo, mokslo ir sporto ministro įgaliota institucija (Švietimo įstatymo 56⁴ str. 10 p.). Todėl manome, kad ši teisinio reguliavimo spraga turėtų būti pašalinta, parengus atitinkamus siūlymus dėl Švietimo įstatymo 64 str. pakeitimo, papildant šį straipsnį reikiamomis įstatymo lygmens</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies. Švietimo įstatymo 64 straipsnio 3 dalyje ir 56⁴ straipsnio 4 punkte nustatyta, kad valstybinę švietimo teikėjų (išskyrus aukštąsias mokyklas) veiklos priežiūrą atlieka švietimo, mokslo ir sporto ministro įgaliota institucija. Pažymėtina, kad Švietimo įstatymo 64 straipsnio 2 dalyje nustatyta, jog Švietimo priežiūra apima švietimo prieinamumo ir kokybės stebėseną, o 37 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad švietimo kokybei gerinti vykdoma švietimo stebėseną. Mokyklų atitikties teisės aktais nustatytiems kriterijams priežiūros vykdymas yra susijęs su bendrojo ugdymo programų vykdymo gerinimu. Keičiant Švietimo įstatymą nagrinėsime pasiūlymus dėl 64 straipsnio „Švietimo priežiūra“ pakeitimo.</p>

	<p>nuostatomis dėl formaliojo švietimo programų priežiūros kaip valstybinės funkcijos vykdymo ir nurodant konkretų subjektą, kuris atlieka šią funkciją, nes asmenų teisės ir pareigos turi būti nustatytos įstatymo lygmeniu. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas yra ne kartą pažymėjęs, kad jeigu įstatymuose nustatyta, jog tam tikrus santykius, susijusius su įstatymų reikalavimų – taigi ir įstatymų, kuriais nustatomos tam tikrų subjektų funkcijos, reikalavimų – įgyvendinimo tvarka (procedūromis), reguliuoja Vyriausybė, Vyriausybė ir privalo tai padaryti; toks Vyriausybės nustatytas teisinis reguliavimas yra privalomas ir savivaldybių institucijoms; tačiau šie Vyriausybės nutarimai negali pakeisti ar iškreipti įstatymuose nustatyto teisinio reguliavimo, šiais poįstatyminiais teisės aktais negalima nustatyti tokio teisinio reguliavimo, kuris konkuruotų su nustatytoju įstatymuose (2004 m. vasario 11 d. sprendimas, 2005 m. liepos 8 d. nutarimas).</p>	
	<p>3. Siūlome papildomai įvertinti teikiamo Projekto išdėstymą keliais aspektais. Visų pirma, vien per 2024 metus Švietimo įstatymas buvo keistas 7 kartus, o Projekto 2 punkte nustačius papildomą teisinį reguliavimą, kurio įsigaliojimo data pagal Projekto 3 punktą yra 2026 m. rugsėjo 1 d., gali kilti poreikis reguliavimą tikslinti dar jam neįsigaliojus, jeigu bus keičiamos susijusios Švietimo įstatymo nuostatos (kaip siūloma 1 pastaboje), o tai neatitinka teisėkūros efektyvumo principo, įtvirtinto Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 str. 2 d. 5 p. Antra, Projekto 2 punkte dėstomos nuostatos dėl mokyklų veiklos išorinio vertinimo turėtų būti kito teisės akto – <i>Mokyklų, vykdančių ikimokyklinio, priešmokyklinio,</i></p>	<p>Atsižvelgta iš dalies. Pastaboje nurodoma, kad Nutarimo projektas neturėtų būti pildomas nuostatomis, susijusiomis su atitinkamomis nuo 2026 m. rugsėjo 1 d. įsigaliosiančio Švietimo įstatymo nuostatomis. Tai grindžiama tuo, kad pasikeitus įstatymo nuostatoms reikėtų keisti ir Nutarimo projektą, o tai prieštarautų teisėkūros efektyvumo principui. Tačiau pažymėtina, kad dabar neįtraukus atitinkamo reguliavimo, vėliau Vyriausybės nutarimą vis tiek reikės keisti, todėl efektyvumo principui neatitiks nei vienas iš šių variantų. Dėl to siūloma atitinkamas nuostatas įtraukti jau dabar. Švietimo įstatymo 43 straipsnio 16 dalyje, įsigaliosiančioje nuo 2026 m. rugsėjo 1 d., nustatyta, kad jeigu mokykla, atlikus jos veiklos išorinį vertinimą, bendradarbiaudama su mokyklos savininko teises ir pareigas įgyvendinančia</p>

	<p><i>bendrojo ugdymo ir formaliojo profesinio mokymo programos, veiklos išorinio vertinimo organizavimo ir vykdymo tvarkos (aprašo), tvirtinamo švietimo, mokslo ir sporto ministro pagal Švietimo įstatymo 37 str. 6 d. – dalis. Šias nuostatas perkėlus į kito – aukštesnio – lygmens teisės aktą, būtų nepaisoma teisės aktų hierarchijos, kuri, pagal Konstitucinio Teismo išaiškinimą, kyla iš konstitucinio teisinės valstybės principo, kitų konstitucinių imperatyvų ir yra privalomas reikalavimas įstatymų leidėjui, kitiems teisėkūros subjektams paisyti iš Lietuvos Respublikos Konstitucijos kylančios teisės aktų hierarchijos.</i></p>	<p>institucija (dalyvių susirinkimu) ir gaudama iš jos pagalbą, neįgyvendino jai pateiktų mokyklos veiklos išorinio vertinimo rekomendacijų ir, atliekant pakartotinį jos veiklos išorinį vertinimą, ši veikla vėl įvertinama neigiamai, Vyriausybės nustatyta tvarka šioje mokykloje stabdomas bendrojo ugdymo programos ar jos dalies vykdymas. Perkėlus atitinkamas Nutarimo projekto nuostatas į ministro įsakymą, įstatymo nuostatos nebus tinkamai įgyvendintos. Nutarimo projektas, atsižvelgiant į pateiktą pastabą, patikslintas – Apraše patikslinti 4¹ ir 9¹ punktai.</p>
	<p>5. Atsižvelgiant į Aprašo nuostatas, susijusias su duomenimis ir Švietimo valdymo informacinė sistema (toliau – ŠVIS), kartu su Projektu turėtų būti teikiamas Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. lapkričio 16 d. nutarimo Nr. 1152 „Dėl Švietimo valdymo informacinės sistemos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ projektas. Taip pat atkreipiame dėmesį, kad Švietimo, mokslo ir sporto ministerija 2023 m. rugsėjo 6 d. rašte Nr. SR-3327 įsipareigojo, kad į Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2023 m. rugpjūčio 24 d. išvadoje Nr. NV-2139 <i>pateiktas pastabas bus atsižvelgta rengiant ŠVIS nuostatų naują redakciją</i>, tačiau atitinkamas projektas vis dar nepateiktas. Papildomai atkreipiame dėmesį, kad ŠVIS nuostatai turi būti peržiūrėti iš esmės pagal Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo naujos redakcijos, įsigaliojusios 2024 m. sausio 1 d., nuostatas, nes joje ne tik pakeistos sąvokos (pavyzdžiui, „registro“ sąvoka pakeista į „registro informacinės sistemos“ sąvoką, nėra vartojamos „registro</p>	<p>Neatsižvelgta. Patikslinus Aprašo 4 punktą, nėra poreikio keisti Švietimo valdymo informacinės sistemos (toliau – ŠVIS) nuostatų dėl teikiamo Nutarimo projekto nuostatų, nes ŠVIS nuostatų 14.1 papunktyje nustatyta, kad kaupiami švietimo stebėsenos duomenys. Pažymėtina, kad Švietimo įstatymo 53 straipsnio 2 dalyje nustatyta, jog valstybės švietimo stebėseną, vadovaudamosi švietimo, mokslo ir sporto ministro patvirtintais švietimo stebėsenos rodikliais ir jo nustatyta tvarka, vykdo Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, švietimo, mokslo ir sporto ministro įgaliota institucija bei kitos švietimo, mokslo ir sporto ministro įgaliotos įstaigos, savivaldybių administracijos, mokyklos. Švietimo, mokslo ir sporto ministras, atsižvelgdamas į anksčiau minėtas Švietimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos oficialios statistikos ir valstybės duomenų valdymo įstatymo 10 straipsnio nuostatas, tvirtina žinybinių ataskaitų formas. Bendrojo ugdymo mokyklos duomenis Švietimo valdymo informacinei sistemai apie atitiktį nustatytiems kriterijams turi pateikti vadovaudamosi Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2024 m. rugsėjo 14 d. įsakymu Nr.</p>

	<p>tvarkytojo“ ir „registro valdytojo“ sąvokų ir kt.), bet ir iš esmės pakeistas teisinis reguliavimas – pavedant informacinių sistemų, įskaitant ir registrų informacinių sistemų, nuostatus tvirtinti šių informacinių sistemų valdytojams, o ne Vyriausybei. Pažymime, kad Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad „turi būti užtikrinami teisės sistemos nuoseklumas ir vidinė darna, teisės aktuose neturi būti nuostatų, vienu metu skirtingai reguliuojančių tuos pačius visuomeninius santykius“ (inter alia 2004 m. gruodžio 13 d., 2014 m. liepos 11 d. nutarimai). Todėl neturėtų būti sukuriama situacija, kai įgyvendinant Aprašo nuostatas, naudojamasi galiojančio teisinio reguliavimo neatitinkančia ŠVIS.</p>	<p>V-872 „Dėl švietimo statistinių duomenų ataskaitų formų patvirtinimo“.</p> <p>Kartu atkreipiame dėmesį, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo pakeitimo įstatymu, informacinių sistemų veikla turi būti pertvarkyta (ir atitinkamai reikalingi teisės aktai turi būti priimti) iki 2026 m. gruodžio 31 d. Į Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2023 m. rugpjūčio 24 d. išvadoje Nr. NV-2139 pateiktas pastabas bus atsižvelgta vėlesniame etape.</p>
	<p>7. Atsižvelgiant į 2 pastabą, siūlome papildomai įvertinti Aprašo 12 punkto nuostatas. Jeigu Aprašo nuostatoms netaikomas Viešojo administravimo įstatymas, o Švietimo įstatyme nėra teisinio reguliavimo, susijusio su skundų teikimu teismams ar skundų teikimu pagal Administracinių bylų teisenos įstatymą, Apraše neturėtų būti nuostatų dėl tokios apskundimo tvarkos nustatymo.</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad administracinis ginčas – asmens <i>ir viešojo administravimo subjekto konfliktas</i> arba vienas kitam nepavaldžių viešojo administravimo subjektų konfliktas. Atsižvelgiant į tai, kad sprendimą dėl programos stabdymo priims <i>viešojo administravimo subjektas</i>, 12 punktas, kuriame nustatyta, kad „sprendimai dėl programos vykdymo mokykloje stabdymo gali būti skundžiami Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka“, suformuluotas tinkamai. Pastaba dėl Aprašo 12 punkto nėra pagrįsta, nes apskundimo galimybė pagal Administracinių bylų teisenos įstatymą (ABTI) yra bendra Lietuvos administracinės teisės nuostata, nepriklausanti nuo to, ar konkrečiame specialiajame įstatyme (šiuo atveju Švietimo įstatyme) yra tiesioginė nuoroda į apskundimo tvarką. Teisės į gynybą principas yra konstitucinis principas, užtikrinantis asmens teisę apskusti viešojo administravimo</p>

		subjektų veiksmus teismui. Šis principas taikomas nepriklausomai nuo to, ar specialiajame įstatyme tai detaliai reglamentuojama. Aprašo 12 punktas tik pabrėžia šią galimybę.
Lietuvos savivaldybių asociacijos 2024 m. birželio 6 d. raštas Nr. SD-2024/402	Atkreipiame dėmesį, kad pastaruoju metu vis daugiau švietimo įstaigų susiduria su mokytojų ir švietimo pagalbos specialistų trūkumu, todėl iškyla grėsmė ne tik miestelių, bet ir pasienio savivaldybių centrų mokykloms neatitikti Švietimo įstatymo 43 straipsnio 8 dalies 1–6 punktuose ir 9–14 dalyse nustatytų kriterijų. Todėl siūlome, kad įgaliota institucija, atlikusi mokyklos patikrinimą (Aprašo 8 punktas), nustatytų realų terminą nustatytiems neatitiktiems kriterijams pašalinti.	Neatsižvelgta. Švietimo įstatymo 43 straipsnio 15 dalyje nustatyta, kad neatitikties kriterijams terminus nustato švietimo, mokslo ir sporto ministro įgaliota institucija.